

ZBIÓR AKTÓW PRAWNYCH

Podstawowe akty prawne, pisma,
wyjaśnienia kompetencji, decyzje

Wydawnictwo Saperskie

ZBIÓR AKTÓW PRAWNYCH

Wydawnictwo Saperskie

Warszawa 2018

Seria wydawnicza „Amunicja Bojowa”

Copyright for the Polish edition by Wydawnictwo Saperskie sp. z o.o.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autorzy oraz Wydawnictwo Saperskie sp. z o.o. dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletnie i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autorzy oraz Wydawnictwo Saperskie sp. z o.o. nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Wydanie pierwsze

Redakcja: Szczepan Dąbek
Korekta: grey tree sp. z o.o.
Skład: grey tree sp. z o.o.
Projekt okładki: grey tree sp. z o.o.

ISBN 978-83-950478-1-7

Wydawnictwo Saperskie sp. z o.o.
ul. 1-go Maja 41B/43
96-300 Żyrardów
tel.: 48 668 595 856
e-mail: wydawnictwo@saperskie.pl
www.saperskie.pl

2018 r.

ANEKS

**ZBIÓR PODSTAWOWYCH
AKTÓW PRAWNYCH**

Opracowany
na podstawie obowiązujących aktów prawnych
ważnych i wydanych do 2018r.

Opracował:
kpt. w st.spocz. inż. Szczepan Dąbek

Przedmowa

Powodem opracowania Zbioru aktów prawnych dotyczących oczyszczania terenu jest potrzeba ujednoczenia czynności i interpretacji oraz ukazanie, że obecnie są podstawy prawne do wykonywania prac związanych ze sprawdzaniem (oczyszczaniem) terenu z pozostałości powojennych czy powojaskowych. Ukazano w tym zbiorze również podstawowe czynności, jakie winien wykonać przedsiębiorca lub osoba sprawdzająca (oczyszczająca) teren podczas prac. Podyktowane jest to brakiem jednolitego interpretowania istniejących aktów prawnych oraz występowania sprzeczności w tych aktach.

Wstępem jest Zbiór podstawowych aktów prawnych związanych z zabezpieczeniem oraz organizacją prac przy oczyszczaniu terenu z niewybuchów amunicji bojowej. Brak jest do dnia dzisiejszego tego typu opracowania. Istnieją, co prawda, instrukcje wojskowe zajmujące się tym problemem, ale zostały opracowane one w latach 70 ubiegłego wieku i wiele z obowiązujących wówczas aktów utraciło swoją moc prawną. Nie jest to w pełni oddający problematykę oczyszczania terenu dokument. Jest to raczej podstawa do usuwania uwag natury prawnej i zebrania w jedną całość obowiązujących dokumentów w tej dziedzinie.

Autor oraz Wydawnictwo Saperskie sp. z o.o. nie ponosi odpowiedzialności za korzystanie z informacji zamieszczonych w tym wydaniu i użyciu ich do innych celów niż szkolenia specjalistycznego lub korzystania przez specjalistyczne podmioty do usuwania skutków zdarzeń kryzysowych..

Spis treści

Str.

Podstawowe akty prawne normujące działalność związaną z sprawdzeniem (oczyszczaniem terenu)	8
Ustawy, rozkazy, wytyczne i zarządzenia resorty: MON i MSW	10
Podstawowe pojęcia i definicje	13
Podstawowe pojęcia i definicje materiałów, przedmiotów wybuchowych i niebezpiecznych (obowiązujących w tematyce saperskiej – niezgodne z Protokołem V Konwencji Genewskiej)	14
Załącznik. Strefy rażenia	18
Tabela nr 1. Bezpieczne odległości podczas wybuchu ładunku materiału wybuchowego	21
Tabela nr 2. Możliwy promień rozrzutu odłamków w zależności od kalibru wysadzanych pocisków	21
Tabela nr 3. Możliwy promień rozrzutu odłamków w zależności od kalibru (ciężaru) wysadzanych bomb lotniczych	22
Tabela nr 4. Ciężar ładunku MW niezbędny do wysadzenia min	22
Tabela nr 5. Ciężar ładunku MW niezbędny do wysadzenia niewybuchów pocisków artyleryjskich i granatów moździerzowych	22
Tabela nr 6. Niektóre dane podstawowych pocisków artyleryjskich i granatów moździerzowych	23
Tabela nr 7. Ciężar ładunku MW niezbędny do wysadzenia wybuchów bomb lotniczych o ściankach (czerepach) średniej grubości	24
Tabela nr 8. Niektóre podstawowe dane bomb lotniczych	24
Neutralizacja przedmiotu niebezpiecznego na akwenach wodnych	25
Załączniki. Akty prawne; Ustawy, rozporządzenia i zarządzenia	26
Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 16 sierpnia 2010r. w sprawie sposobu przechowywania w tymczasowym magazynie materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego lub znalezionych w trakcie oczyszczania terenów. (Dz. U. z dnia 6 września 2010r. Nr 163 poz.1102)	27
Ustawa z dnia 21 czerwca 2002 r. o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego. (Dz. U. z dnia 25 lipca 2002r.nr.117. poz.1007)	29
Załącznik A do umowy ADR	43

Ustawa o zmianie ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 3 grudnia 2010r. Nr 22, poz. 114)	44
Protokół o wybuchowych pozostałościach wojennych do konwencji o zakazie lub ograniczeniu użycia pewnych broni konwencjonalnych, które mogą być uważane za powodujące nadmierne cierpienia lub mające niekontrolowane skutki (Protokół V), Dz. U. Nr 266,poz. 1577 z 2003r	45
Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 4 lipca 2005r. w sprawie szkolenia i egzaminowania osób mających dostęp do materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego. Dz. U. 2005 nr 135 poz. 1140	45
Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 28 stycznia 2009r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szkolenia i egzaminowania osób mających dostęp do materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego. (Dz. U. nr 26 poz. 160 z 2009r.)	49
Załącznik nr 3a do Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 28 stycznia 2009 r. (poz. 160)	50
Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 5 maja 2009r.zmieniające rozporządzenie w sprawie szkolenia i egzaminowania osób mających dostęp do materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego. (DZ.U. nr 72 poz. 623 z 2009r	53
Ustawa z dnia 16 lipca 2009r. o zmianie Ustawy o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym oraz Ustawy o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego. Dz. U. Nr 125, poz. 1036 z 2009r	53
Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 18 lutego 2011r. W sprawie sposobu prowadzenia prac z użyciem materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego oraz podczas oczyszczania terenów (Dz. U. nr 42 poz. 216 z 2011r.)	55
Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 16 sierpnia 2010r. W sprawie sposobu przechowywania w tymczasowym magazynie materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego lub znalezionych w trakcie oczyszczania terenów. (Dz. U. z dnia 6 września 2010 r. nr 163 poz. 1102)	59
Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 27 października 2010r. W sprawie pomieszczeń magazynowych i obiektów do przechowywania materiałów wybuchowych, broni, amunicji oraz wyrobów o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym. Dz. U. nr 222, poz. 1451 z 2010r	62
Rozporządzenie Ministrów Obrony Narodowej oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 9 czerwca 2005 r. W sprawie warunków	

technicznych pojazdów specjalnych i pojazdów używanych do celów specjalnych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. (Dz. U. nr 116 poz. 974).	67
Wymagania dotyczące konstrukcji i dopuszczenia pojazdów. (ADR). Dz. U. nr 27, poz. 162 z 2009r	71
Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej W sprawie przewozu drogowego materiałów niebezpiecznych. (Dz. U. nr 57, poz. 608 z 1999r.)	74
Wykaz materiałów niebezpiecznych, których przewóz podlega Zgłoszeniu do Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej oraz Komendanta Wojewódzkiego Policji	77
Rozporządzenie Ministrów Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Sprawiedliwości z dnia 25 października 2002r w sprawie warunków poruszania się po drogach pojazdów specjalnych, używanych do celów specjalnych oraz pojazdów używanych w związku z przewozem pojazdów specjalnych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, Policji, Straży Granicznej oraz pojazdów Straży Pożarnej biorących udział w akcjach ratowniczych, a także warunków przewozu osób pojazdami Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, Policji, Straży Granicznej, Służby Więziennej oraz Straży Pożarnej. D.U nr193 poz. 1619	77
Rozporządzenie Ministrów Obrony Narodowej oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 9 czerwca 2005r. W sprawie warunków technicznych pojazdów specjalnych i pojazdów używanych do celów specjalnych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej	78
Ustawa z dnia 23 lipca 2003r. O ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Dz. U. 2003 nr 162 poz. 1568	80
Tabela wstępnego określenia rodzaju niewybuchu amunicji bojowej	82
Podstawowe zasady zachowania podczas oględzin i zabezpieczenia miejsca z odnalezionym niewybuchem amunicji bojowej	83
Niezgodności pomiędzy ustawami	84
Inne załączniki. Warto się z nimi zapoznać	85

PODSTAWOWE AKTY PRAWNE NORMUJĄCE DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANĄ Z SPRAWDZENIEM (OCZYSZCZANIEM) TERENU Z PWiN

1. Protokół o wybuchowych pozostałościach wojennych do Konwencji o zakazie lub ograniczeniu użycia pewnych broni konwencjonalnych, które mogą być uważane za powodujące nadmierne cierpienia lub mające niekontrolowane skutki (Protokół V), sporządzony w Genewie dnia 28 listopada 2003 r. Dz.U. 2011 nr 266 poz. 1577.

2. Oświadczenie Rządowe z dnia 5 października 2011 r. w sprawie mocy obowiązującej Protokołu o wybuchowych pozostałościach wojennych do Konwencji o zakazie lub ograniczeniu użycia pewnych broni konwencjonalnych, które mogą być uważane za powodujące nadmierne cierpienia lub mające niekontrolowane skutki (Protokół V), sporządzonego w Genewie dnia 28 listopada 2003 r. Dz.U. 2011 nr 266 poz. 1578.

3. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 2 lutego 2012r. w sprawie wzoru wniosku o udzielenie koncesji lub zmianę koncesji na wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym, a także obrotu technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym. (Dz.U. 2012 nr 0 poz. 234).

4. Ustawa z dnia 25 lutego 2011r. zmieniająca ustawę o zmianie ustawy o broni i amunicji oraz ustawy o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym. Dz.U. 2011 nr 51 poz. 263.

5. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 1 lutego 2011 r. w sprawie wykazu uzbrojenia, na obrót którym wymagane jest zezwolenie. Dz. U. 2011 nr 47 poz. 241.

6. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie sposobu prowadzenia prac z użyciem materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego oraz podczas oczyszczania terenów. Dz.U. 2011 nr 42 poz. 216.

7. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 27 października 2010r. w sprawie pomieszczeń magazynowych i obiektów do przechowywania materiałów wybuchowych, broni, amunicji oraz wyrobów o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym. Dz.U. 2010 nr 222 poz. 1451.

8. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 11 października 2011r. zmieniające rozporządzenie w sprawie jednoznacznego oznaczenia materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego, oznaczania obiektów produkcyj-

nych oraz rejestru oznaczeń. Dz. U. 2011 nr 251 poz. 1506.

9. Rozporządzenie Ministra Gospodarki oraz Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 27 października 2010r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków sprzedaży materiałów wybuchowych, broni, amunicji oraz wyrobów i technologii o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym oraz zakresu i trybu kontroli przestrzegania tych warunków. Dz.U. 2010 nr 212 poz. 1391.

10. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 16 sierpnia 2010r. w sprawie sposobu przechowywania w tymczasowym magazynie materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego lub znalezionych w trakcie oczyszczania terenów. Dz. U. 2010 nr 163 poz. 1102.

11. Ustawa z dnia 22 lipca 2010r. o zmianie ustawy o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego oraz ustawy o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym. Dz. U. 2010 nr 155 poz. 1039.

12. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 5 listopada 2009r. w sprawie jednoznacznego oznaczenia materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego, oznaczanie obiektów produkcyjnych oraz oznaczeń. Dz. U. 2009 nr 189 poz. 1470.

13. Ustawa z dnia 16 lipca 2009r. o zmianie ustawy o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym oraz ustawy o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego. Dz.U. 2009 nr 125 poz. 1036.

14. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 5 maja 2009r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szkolenia i egzaminowania osób mających dostęp do materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego. Dz. U. 2009 nr 72 poz. 623.

15. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 28 stycznia 2009r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szkolenia i egzaminowania osób mających dostęp do materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego. Dz. U. 2009 nr 26 poz. 160¹.

¹ Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 28 stycznia 2009r jest niezgodne z ustawą zasadniczą, programem szkolenia specjalistów – saperów, dopuszczeń do prac z niewybuchami amunicji bojowej (niewybuchy, niewypały, porzucona amunicja, pismem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 23 kwietnia 2008r. (Dzik- 16611-1-230/08/EGW) w którym stwierdzono, iż kwestia oczyszczania a także ewentualnych szkoleń w tym zakresie pozostaje w wyłącznej kompetencji Ministra Obrony Narodowej. W piśmie Przewodniczący Komisji Kwalifikacyjnej przy Wojskowym Instytucie Techniki Uzbrojenia w Zieloncu z dnia 09.02.2009r. stwierdza, iż: „ Program szkolenia ujęty w rozporządzeniu nie obejmuje problematyki prowadzenia prac związanych z oczyszczaniem terenów z materiałów wybuchowych”.

16. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 4 marca 2009r. zmieniające rozporządzenie w sprawie instytucji wydających opinie o możliwości spełnienia warunków technicznych i organizacyjnych podczas wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym. Dz.U. 2009 nr 53 poz. 437.

17. Ustawa z dnia 24 października 2008r. o zmianie ustawy o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym oraz ustawy o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego. Dz.U. 2008 nr 214 poz. 1347.

18. Ustawa z dnia 5 stycznia 2011r. o zmianie ustawy o broni i amunicji oraz ustawy o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym. Dz.U. 2011 nr 38 poz. 195.

19. Ustawa z dnia 3 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie oraz o zmianie niektórych innych ustaw. Dz. U. 2011 nr 22 poz. 114.

20. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 czerwca 2009r. zmieniające rozporządzenie w sprawie rodzajów broni i amunicji oraz wyrobów i technologii o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym, na których wytwarzanie lub obrót jest wymagana koncesja. Dz. U. 2009 nr 106 poz. 881;

21. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 maja 2009r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków technicznych pojazdów oraz zakresu ich niezbędnego wyposażenia (Dz. U. 2009. 75. 139);

22. Rozporządzenie Ministra Gospodarki oraz Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 11 lipca 2007r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków sprzedaży materiałów wybuchowych, broni, amunicji oraz wyrobów i technologii o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym oraz zakresu i trybu kontroli przestrzegania tych warunków. Dz.U. 2007 nr 138 poz. 970.

23. Oświadczenie Rządowe z dnia 12 lutego 2007 r. w sprawie mocy obowiązującej Konwencji w sprawie znakowania plastycznych materiałów wybuchowych w celu ich wykrywania, podpisanej w Montrealu dnia 1 marca 1991r. Dz.U. 2007 nr 135 poz. 949.

24. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. nr 89, poz. 590 z dnia 21 maja 2007r.) określającej, min., zakres zadań zarządzania kryzysowego, w których mogą uczestniczyć oddziały i pododdziały Sił Zbrojnych RP stosowanie do ich specjalistycznego przygotowania.

25. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 22 grudnia 2005 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń i systemów ochronnych przeznaczonych do użytku w przestrzeniach zagrożonych wybuchem. Dz.U. 2005 nr 207 poz.

1734;

26. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 7 października 2005r. w sprawie towarów niebezpiecznych, których przewóz drogowy podlega obowiązkowi zgłoszenia. Dz.U. 2005 nr 158 poz. 1329.

27. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 28 lipca 2005r. w sprawie sposobu prowadzenia prac z użyciem materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego. Dz. U. 2005 nr 158 poz. 1328.

28. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 4 lipca 2005r. w sprawie szkolenia i egzaminowania osób mających dostęp do materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego. Dz.U. 2005 nr 135 poz. 1140.

29. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 czerwca 2005r. w sprawie wzoru wniosku o wydanie zgody na przemieszczanie materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego. Dz.U. 2005 nr 129 poz. 1081.

30. Ustawa z dnia 28 października 2002r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. nr 199, poz.1671 z dnia 28 listopada 2002r. z późn. zm.)

31. Ustawa z dnia 23 Listopada 2002r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz o zmianie ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym. D.U. nr 216 poz. 1825.

32. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 19 grudzień 2002r. w sprawie zakresu i sposobu stosowania przepisów o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych do transportu odpadów niebezpiecznych.

33. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 20 grudzień 2002r. w sprawie kursów doształcających dla kierowców przewożących towary niebezpieczne. D.U. nr 236 poz. 1987.

34. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 lutego 2002r. w sprawie warunków dodatkowych dla pojazdów specjalnych D.U. nr 32 poz. 2109, rozdział 8.

35. Ustawa z dnia 28.10.2005r o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych D.U. nr 199 poz.1671 art. 8.1;

36. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 31 grudnia 2002r. w sprawie warunków technicznych pojazdów oraz zakresu ich niezbędnego wyposażenia (D.U. 32 poz. 262 z 2003r).

37. Prawo o ochronie środowiska (Dz. U. nr 116 z dnia 24 maja 2004r. art. 16 podpunkt 2 art. 25a, 3):

38. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 lutego 2003r. W sprawie szczegółowych zasad udziału pododdziałów i oddziałów Sił Zbrojnych RP w zapobieganiu skutkom klęski żywiołowej lub ich usuwaniu.

39. Ustawa o ochronie zabytków (Dz.U. 2003 nr 162 poz. 1568 z późn. zm).
40. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 grudnia 2006r. w sprawie szczegółowego zakresu medycznych czynności ratunkowych, które mogą być podejmowane przez ratownika medycznego (Dz. U. nr 3 poz. 44 z dnia 11 stycznia 2007r.)
41. Rozporządzenie ministra zdrowia z dnia 14 stycznia 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu medycznych czynności ratunkowych, które mogą być podejmowane przez ratownika medycznego (Dz. U. 2009. 11.64)
42. Pismo Dzik –I-6611-1-230/08/EGW –Departamentu zezwoleń i koncesji MSWiA z dnia 12 kwietnia 2008r.
43. Pismo KK/Pr/I/09 Przewodniczącego Komisji Kwalifikacyjnej przy Instytucie Techniki Uzbrojenia w Zieloncy z dnia 09.02.2009r.
44. Pismo Departamentu Bezpieczeństwa Gospodarczego Ministerstwa Gospodarki DBG- VI-024-2/3/14; DBG/2991/14 z dnia 29 lipca 2014r.

USTAWY, ROZKAZY, WYTYCZNE I ZARZĄDZANIA (Resortów: MON i MSW)

1. Norma Obronna NO-02-A043 „Wojska inżynieryjne. Rozpoznanie, rozminowanie i oczyszczanie terenów z przedmiotów wybuchowych i niebezpiecznych” (DZ. Urz. MON 2001r. Nr 22, poz. 186);
2. Instrukcja Inż. 387/75 „Oczyszczanie terenów z przedmiotów wybuchowych i niebezpiecznych” – w części dotyczącej danych o niewybuchach i częściowo „przepisy przy niszczeniu niewybuchów”.¹
3. Projekt Instrukcji „Oczyszczanie terenów z przedmiotów wybuchowych i niebezpiecznych; Wydanie: Dowództwo Generalne Rodzajów Sił Zbrojnych,
4. Ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z dnia 2004r. Nr 241, poz. 2416) nakładająca na Siły Zbrojne (art. 3.2.) zadanie brania udziału w zwalczaniu klęsk żywiołowych i likwidacji ich skutków, działaniach antyterrorystycznych, akcjach poszukiwawczych oraz ratowania życia ludzkiego, a także w oczyszczaniu terenów z materiałów wybuchowych i niebezpiecznych pochodzenia wojskowego oraz ich unieszkodliwianiu.
5. Rozporządzenie Ministrów Obrony Narodowej, Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Sprawiedliwości z dnia 11. października 2007r. w sprawie warunków poruszania się po drogach pojazdów specjalnych, pojazdów używanych do celów specjalnych oraz pojazdów używanych w związku z przewozem pojazdów specjalnych Sił Zbrojnych RP, Policji, Straży Granicznej oraz pojazdów straży pożarnej biorących udział w akcjach ratowniczych, a także warunków przewozu osób pojazdami Sił Zbrojnych RP, Policji, Straży Granicznej, Służby Więziennej oraz straży pożarnej (Dz. U. 2007, 201. 1454).
6. Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 9 czerwca 2005r. w sprawie warunków technicznych pojazdów specjalnych i pojazdów używanych do celów specjalnych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. 2005. 116.973 i 974);
7. Decyzja Ministra Obrony Narodowej nr 466/MON z dnia 14 grudnia 2010 r. w sprawie wprowadzenia do użytku w resorcie Obrony Narodowej „Planu Zarządzania Kryzysowego Ministerstwa Obrony Narodowej”.
8. „Plan Zarządzania Kryzysowego Ministerstwa Obrony Narodowej”;

² Na podstawie ustawy z dnia 22.12.2000r. o zmianie niektórych upoważnień do wydawania aktów normatywnych oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 120, poz. 1268) i Obwieszczenia Rady Ministrów z dnia 18.12.2001r. (Monitor Polski nr 47 poz. 782) ogłoszonego z dniem 30.03.2001r. utraciły moc: Zarządzenie Prezesa Rady ministrów nr 78 z dnia 25.09.1974 r. w sprawie zgłaszania i unieszkodliwiania materiałów wybuchowych i innych przedmiotów niebezpiecznych; Zarządzenia MON MSW z dnia 12.11.1974r. w sprawie oczyszczania terenów z materiałów wybuchowych i innych przedmiotów niebezpiecznych.

9. Decyzja nr Z-1/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 15 lutego 2007r. w sprawie Systemu Kryzysowego Resortu Obrony Narodowej określającej skład i organizację tego systemu oraz zakres zaangażowania jednostek organizacyjnych Resortu Obrony Narodowej;

10. Decyzja nr 250/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 4 sierpnia 2005r. w sprawie przestrzegania zasad ochrony dóbr kultury w działaniach Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. Urz. MON z dnia 31 sierpnia 2005r.), która nakazuje umieścić w dokumentacji oczyszczania terenu z przedmiotów wybuchowych i niebezpiecznych zapisy o lokalizacji dóbr kultury w rejonie odpowiedzialności oraz realizacji zgłoszeń z powyższych lokalizacji jako pilne;

11. Zarządzenie nr 1429 Komendanta Głównego Policji z dnia 31 grudnia 2004r. w sprawie wprowadzenia w Policji procedur reagowania w sytuacjach kryzysowych. Procedura reagowania kryzysowego – niewypały i niewybuchy – sytuacja nr 4 – pkt. 3: zadania (przedsięwzięcia, czynności) realizowane w jednostce policji, które nakładają na policję obowiązek zapewnienia dojazdu i wyjazdu ekipom i jednostkom eliminującym zagrożenie oraz zabezpieczenia i izolacji miejsca ujawnienia niewypału lub niewybuchu, w tym niedopuszczania w miejsce znalezienia osób postronnych i gapiów:

12. „Rozkaz Szefa Generalnego WP nr Z-1125/Oper/P3 z dnia 20 grudnia 2010 roku w sprawie wprowadzenia do użytku w Siłach zbrojnych RP „Planu Zarządzania Kryzysowego Ministerstwa Obrony Narodowej”;

13. Rozkazu Szefa Sztabu Generalnego WP nr 1357/Org/P1 z dnia 29 grudnia 2006r. wprowadzającego „zakres działania Szefostwa Inżynierii Wojskowej”.

14. Koncepcja Przejściowego Funkcjonowania Podsystemu Oczyszczania Kraju z Przedmiotów Wybuchowych i Niebezpiecznych z dnia 04.07.2011r.

15. Wytyczne Szefa Inżynierii Wojskowej na 2013 r. z dnia 13 grudnia 2012r.

16. Wytyczne Szefa Inżynierii Wojskowej z dnia 17 października 2012r w sprawie zabezpieczenia medycznego prac minerskich oraz rozminowania terenu i obiektów

**PODSTAWOWE
POJĘCIA I DEFINICJE**

PODSTAWOWE POJĘCIA I DEFINICJE - ZGODNE Z PROTOKOŁEM V KONWENCJI GENEWSKIEJ

Dziennik Ustaw nr 266 poz. 1577 z 2011r. Protokół V Konwencji Genewskiej sporządzony w Genewie dnia 28 listopada 2003r. o wybuchowych pozostałościach wojennych do konwencji o zakazie lub ograniczeniu użycia pewnych broni konwencjonalnych.

Podstawowe Definicje zgodnie z art. 2 Protokołu V Konwencji Genewskiej:

1. amunicja wybuchowa oznacza amunicję konwencjonalną, zawierającą materiały wybuchowe z wyłączeniem min, min pułapek oraz innych urządzeń zdefiniowanych w Protokole II do niniejszej Konwencji poprawionym w dniu 3 maja 1996r.
2. niewybuchy oznaczają amunicję wybuchową, która została uzbrojona, wyposażona w zapalniki lub też w inny sposób przygotowania do użycia oraz użyta podczas konfliktu zbrojnego. Amunicja ta mogła zostać odpalona, zrzucona, wystrzelona albo odstrzelona i powinna eksplodować, lecz nie eksplodowała.
3. porzucona amunicja wybuchowa oznacza amunicję wybuchową, która nie została użyta podczas konfliktu zbrojnego i nie znajduje się pod kontrolą strony, która ją pozostawiła lub porzuciła. Porzucona amunicja wybuchowa mogła nie zostać lub została uzbrojona, wyposażona w zapalniki albo w inny sposób przygotowana do użycia.
4. wybuchowe pozostałości wojenne oznaczają niewybuchy oraz porzuconą amunicję wybuchową.
5. istniejące wybuchowe pozostałości wojenne oznaczają niewybuchy oraz porzuconą amunicję wybuchową, które istniały przed wejściem w życie niniejszego protokołu w odniesieniu do Wysokiej Umawiającej się Strony, na której terytorium pozostałości te się znajdują.

PODSTAWOWE POJĘCIA I DEFINICJE PRZEDMIOTÓW WYBUCHOWYCH I NIEBEZPIECZNYCH (PWiN) (OBOWIĄZUJĄCE W TEMATYCE SAPERSKIEJ) - NIEZGODNE Z PROTOKOŁEM V KONWENCJI GENEWSKIEJ¹.

Blokowanie² – czynność mająca na celu uniemożliwienie zadziałania amunicji poprzez wstrzymanie jej funkcjonowania lub rozdzielenie kluczowych elementów. Uwaga: jeżeli zastosowane środki zostaną usunięte, amunicja może powrócić do stanu aktywnego. Blokowanie ma charakter czasowy i jest odwracalne.

¹ Określenia te ujęte są w instrukcji Inż. 387/ 75 „Oczyszczanie terenów z przedmiotów wybuchowych i niebezpiecznych”.

² Źródło: AAP-6 PL Ed.2014.

Czas odczekania – przerwa czasowa pomiędzy kolejnymi czynnościami związanymi z rozpoznaniem, podejmowaniem i neutralizowaniem PWiN (np. ruszenie z miejsca, zmiana położenia, wystrzelenie itp.). Ma zastosowanie w przypadku podejścia pracownika do PWiN i zminimalizowanie ryzyka związanego z nieoczekiwanym wybuchem PWiN po zmianie jego stanu. W przypadku niezadziałania amunicji czas liczy się od momentu planowanego wybuchu. W przypadku czynności związanych ze znalezionym PWiN (brak możliwości ustalenia prawidłowego czasu zadziałania) czas odczekania liczy się od momentu czynności związanej ze zmianą stanu, położenia PWiN. Wynosi minimalnie 15 min lub więcej – w zależności od charakterystyki danego rodzaju PWiN.

Detonacja³ – rodzaj przemiany wybuchowej, przemieszczającej się w MW w formie fali detonacyjnej ze stałą dla danego ośrodka prędkością naddźwiękową za frontem wygenerowanej fali uderzeniowej.

Działanie minersko-pirotechniczne⁴ – ogół czynności zmierzających do lokalizacji, rozpoznania, zneutralizowania (unieszkodliwienia), usunięcia, transportu i zniszczenia PWiN przez wyspecjalizowane pododdziały wojsk inżynieryjnych.

Fala uderzeniowa⁵ – fala ciśnieniowa powstająca podczas wybuchu MW przemieszczająca się w ośrodku z prędkością większą od prędkości dźwięku w danym ośrodku.

Grupa Nurków – Minerów Marynarki Wojennej RP – specjalistyczny pododdział Marynarki Wojennej przeznaczony do samodzielnego – oraz we współdziałaniu z okrętami – poszukiwania, lokalizacji i identyfikacji obiektów podwodnych w morzu, basenach i kanałach portowych. Dodatkowo, grupa wydziela zespół rozminowania do samodzielnego oczyszczania akwenów z PWiN pochodzenia wojskowego w rejonie odpowiedzialności oraz – w ramach wsparcia lądowych patroli rozminowania na wodach śródlądowych – we współdziałaniu z nimi.

Grupa rozminowania terenu komendy poligonu – specjalistyczny pododdział wojsk inżynieryjnych przeznaczony do rozpoznania, usuwania i niszczenia przedmiotów wybuchowych i niebezpiecznych pochodzenia wojskowego, działający na obszarze poligonu wojskowego.

Klucz Obsługi Awaryjnego Rozbrajania Samolotów (EOD)⁶ – specjalistyczny pododdział Sił Powietrznych przeznaczony do rozbrajania systemów uzbrojenia samolotu na skutek wystąpienia usterek Lotniczych Środków Bojowych (LŚB), podejmowania niewybuchów LŚB oraz zabezpieczenia działalności bazy lotniczej pod względem występowania na jej terenie PWiN.

³Źródło: Norma Obronna NO-13-A007:2003

⁴Źródło: Norma Obronna NO-02-A043:2009.

⁵Źródło: Norma Obronna NO-13-A007:2003.

⁶Źródło: specjaliści EOD z 2. Skrzydła Lotnictwa Taktycznego.

Wydawnictwo Saperskie sp. z o.o. w swojej działalności opracowało szereg poradników specjalistycznych przeznaczonych dla specjalistów z Sił Zbrojnych, Policji, Straży Pożarnej, Straży Granicznej jak i dla społeczeństwa. Jednym z nich jest publikacja **Vademecum bezpiecznej rodziny** składające się z bloków tematycznych, takich jak: poradnik postępowania w sytuacjach zagrożeń naturalnych i cywilizacyjnych, pierwsza pomoc przedmedyczna, cyber przemoc, terroryzm, postępowanie w sytuacjach zagrożeń w placówkach oświatowych i wiele innych.

Dla specjalistów wydane są katalogi **Amunicji bojowej** w których zawarte są dane na temat niewybuchów amunicji bojowej wyprodukowanej od 1900 r. do chwili obecnej, produkowane i użyte w konfliktach zbrojnych na terenie całego świata.

Wydawnictwo Saperskie prowadzi działalność związaną z opracowaniem i wydawaniem specjalistycznych opracowań z dziedziny zagrożeń niemilitarnych, związanych głównie z pozostałościami powojennymi i powojskowymi, szkoleniem specjalistycznym dorosłych i młodzieży z zakresu postępowania w sytuacji wystąpienia zagrożenia, wykonywanie ekspertyz związanych z zagrożeniami, sprawdzaniem terenu na okoliczność występowania pozostałości powojennych i powojkowych, doradztwem specjalistycznym.

**Wydawnictwo
Saperskie**

Wydawnictwo Saperskie sp. z o.o.
ul. 1-go Maja 41B/43
96-300 Żyrardów
tel.: +48 668 595 856
e-mail : wydawnictwo@saperskie.pl
www.saperskie.pl

